

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO (WSDZ)

Zespołu Szkół nr 54

w którego skład wchodzi: Gimnazjum nr 54 im. Adama Kazimierza ks. Czartoryskiego
oraz LXIV LO im. Stanisława Ignacego Witkiewicza

WARSZAWA 2015

I. PODSTAWA PRAWNA:

- USTAWA z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późniejszymi zmianami)

Dz. U. z 2004 nr 256 poz. 2572 (Brzmienie od 1 stycznia 2015)

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

...

13) dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy;

13a) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym;

14) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Dz. U. z dnia 7 maja 2013 r. Poz. 532

§ 7. 1. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formie:

5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej –w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych;

II. FUNKCJONOWANIE I ORGANIZACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO W ZESPOLE SZKÓŁ NR 54 W WARSZAWIE

1. Osoba odpowiedzialna za realizację WSDZ

Dyrektor Zespołu Szkół nr 54 w Warszawie wyznacza osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ, tj. koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

2. Osoby współuczestniczące

- Pedagog szkolny
- Psycholog szkolny
- Wychowawcy klas
- Bibliotekarz
- Pielęgniarka szkolna
- Nauczyciele przedmiotowi
- Instytucje zajmujące się kształtowaniem kariery zawodowej.

3. Założenia Wewnętrzzkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska.

WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną). Ma charakter planowych działań. Koordynowany jest przez pedagoga i psychologa szkolnego.

4. Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

4.1. W ramach pracy z nauczycielami (Radą Pedagogiczną) obejmuje:

- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnętrzzkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły.
- Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki.
- Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole.
- Realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika.
- Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.

4.2. W ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- Prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach.
- Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.
- Gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej.
- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

4.3. W ramach pracy z uczniami obejmuje:

- Poznawanie siebie, zawodów, udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej.
- Autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych.
- Analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy.
- Indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu.
- Pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego.
- Konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów,
- Pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych.
- Pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego.
- Określenie zgodności predyspozycji uczniów
- Wskazywanie możliwości kształcenia w systemie poza oświatowym,
- Poruszanie się na rynku pracy.
- Przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, z adaptacją do nowych warunków, bezrobocie.

5. Na realizację WSDZ składa się:

1. Praca koordynatora ds. doradztwa zawodowego.
2. Praca nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki, którzy w ramach współpracy z koordynatorem ds. doradztwa zawodowego, realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery na lekcjach, np.: godziny z wychowawcą, WOS – u, przedsiębiorczości, informatyki, języka polskiego, wychowania fizycznego, języków obcych.

III. CELE I ZAŁOŻAENIA WSDZ

1. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencje decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- szkoła odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów, pomocy i wsparcia udzielają specjaliści i nauczyciele;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka;
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane według harmonogramu pracy szkoły;
- WSDZ obejmuje indywidualną grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

2. Głównym celem WSDZ jest przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia , jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych szkoły. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji , niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

3. Cele szczegółowe:

- Uczniowie
 - poznają własne predyspozycje zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności;
 - rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
 - potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi własnych ograniczeń;
 - są zmotywowani do pojęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
 - znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
 - mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
 - znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną;
 - znają warunki i harmonogram rekrutacji;
 - wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
 - znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu;

- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.
- Rodzice
 - są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
 - znają czynniki wyboru szkoły i zawodu, wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
 - znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych jego poziomach;
 - wiedzą , gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami: zdrowotnymi emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi itp.;
 - włączają się do działań informacyjnych szkoły (np. jako przedstawiciele
- Nauczyciele
 - potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
 - rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
 - wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych zawodowych;
 - realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
 - wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
 - angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły.

IV. DZIAŁALNOŚĆ KOORDYNATORA DS. DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Cele działania koordynatora ds. doradztwa zawodowego

- Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej.
- Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak:
 - bezrobocie,
 - problemy zdrowotne,
 - adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
- Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Pomoc wychowawcom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach godzin wychowawczych poprzez przygotowanie gotowych do realizacji scenariuszy lekcji.
- Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.

2. Zadania koordynatora ds. doradztwa zawodowego

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.
- Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim na temat:
 - rynku pracy,
 - trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
 - wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach
 - świata pracy,
 - instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
 - alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami
 - programów edukacyjnych Unii Europejskiej.
- Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom. Opracowanie autorskiego programu indywidualnych spotkań dotyczących ścieżki wyboru zawodu, dla uczniów gimnazjalnych i licealnych. Składowe elementy programu to: badanie narzędziami psychometrycznymi omówienie wyników testu, diagnoza mocnych i słabych stron ucznia, weryfikacja zawodów, zawody przyszłości, rekomendowane szkoły, roczny plan działań edukacyjno - zawodowych.

- Kierowanie w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.
- Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły.
- Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
- Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie:
 - tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły,
 - realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.
- Systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji.
- Wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (internet, CD, wideo itp.) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.
- Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji udzielanych porad i osób korzystających z usług doradcy zawodowego, sporządzanie sprawozdań z prowadzonej działalności.
- Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: Kuratorium Oświaty, Biuro Edukacji, WCIES, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, Powiatowe Urzędy Pracy, przedstawiciele organizacji zrzeszających pracodawców itp.

3.Realizacja zadań koordynatora ds. doradztwa zawodowego w ramach WSDZ

3.1. Podstawa realizacji zadań doradcy

Koordinator ds. doradztwa zawodowego realizuje zadania na podstawie, zatwierdzonego przez Dyrektora szkoły, planu pracy doradcy zawodowego na dany rok szkolny.

Wyznacznikiem opracowywania planu pracy z uczniami, rodzicami i Radą Pedagogiczną są:

- Założenia WSDZ.
- Wykaz propozycji i oczekiwań uczniów, względem realizowanego obszaru doradztwa zawodowego.
- Czas pracy szkolnego doradcy zawodowego.
- Aktywność i zaangażowanie uczniów.
- Możliwości organizacyjne.
- Dostępna baza i zaplecze merytoryczne.
- Liczebność beneficjentów działań doradczych.
- Możliwość współpracy i integracji działań doradczych z przedstawicielami Rady Pedagogicznej.
- Możliwość i skala współpracy z instytucjami rynku pracy.

V. KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI WSDZ

Dla indywidualnych odbiorców, uczniów:

- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy.
- Świadomość możliwości zmian w zaplanowanej karierze zawodowej.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.
- ułatwienie wejścia na rynek pracy;
- wzrost mobilności zawodowej absolwentów;
- wyrównywanie szans na rynku pracy;
- podkreślenie elastyczności i możliwości modyfikacji zaplanowanej kariery.

Dla szkoły:

- Realizacja zobowiązań wynikających z ustawy i dotyczących "przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia".
- Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji (Szkolny Ośrodek Kariery).

Dla państwa i władz lokalnych:

- Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego przez jednostki.
- Podejmowanie właściwych decyzji, efektywnie przeciwdziałających bezrobociu.
- Zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych zalecanych przez Komisję Unii Europejskiej.

Dla pracodawców:

- Zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań rynku pracy.
- systemowe nawiązanie trójstronnego dialogu pomiędzy pracodawcami, edukacją i władzami samorządowymi.

VI. FORMY DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH WSDZ

których adresatami mogą być uczniowie, rodzice, nauczyciele /rady pedagogiczne, środowisko lokalne (instytucje rynku pracy, zakłady pracy, i in.).

- Informacja edukacyjno – zawodowa
 - gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej, o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni, w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych, tworzenie multimedialnych centrów informacji z dostępem do Internetu)
 - Krzewienie samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
 - Udział chętnych uczniów gimnazjalnych w konkursie ogólnowarszawskim „Mój wymarzony zawód”
- Poradnictwo indywidualne (porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji).
- Poradnictwo grupowe - zespołowe, zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych
- Rynek pracy:
 - wycieczki, obserwacje, praktyki, uczniowski wolontariat (spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy.
 - promowanie dobrych wzorców, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia.
 - targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy, uczelnie wyższe, biura doradztwa personalnego i inne).
- Badania, diagnoza zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole.

Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze realizowane są na zasadzie dobrowolności uczestnictwa w ramach:

- Lekcji wychowawczych.
- Lekcji przedmiotowych.
- Zastępstw na lekcjach przedmiotowych.
- Zajęć pozalekcyjnych (warsztaty).
- Wycieczek.

VII. WYPOSAŻENIE

WARSZTAT PRACY DORADCY ZAWODOWEGO

- Komputer z dostępem do Internetu.
- Czasopisma
- Informator o uczelniach wyższych.
- Materiały informacyjne, foldery o uczelniach wyższych.
- Poradniki, książki z zakresu poradnictwa i planowania kariery zawodowej.
- Broszury, ulotki o zawodach, informator o zawodach.
- Filmy o zawodach.
- Filmy instruktażowe
- Multimedialne programy komputerowe
- Prezentacje multimedialne. Scenariusze zajęć.
- Kwestionariusze zainteresowań, uzdolnień przedsiębiorczych i inne narzędzia psychometryczne:
 - Wstępna Orientacja Zawodowa WOZ - program komputerowy
 - MŁOKOZ – Młodzieżowy Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych
 - TZ - Test Zainteresowań
 - TO-Z - Test Osobowości i Zainteresowań
 - Test Labirynt Zawodów

VIII. PRACA NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW, PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI, PEDAGOGA SZKOLNEGO NA RZECZ WSDZ

Z uwagi na ograniczony czas pracy doradcy zawodowego i dużą liczbę uczniów w szkole, do owocnej realizacji zagadnień z zakresu doradztwa zawodowego konieczna jest współpraca doradcy z innymi nauczycielami, którzy w ramach lekcji przedmiotowych (w miarę możliwości) mogliby realizować tematykę doradczą.

Współpraca powinna polegać również na prowadzeniu konsultacji, korzystaniu z materiałów, scenariuszy zajęć udostępnianych przez doradcę zawodowego. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w ciągu roku szkolnego zgodnie z harmonogramem działań WSDZ: na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą.

Osobami odpowiedzialnymi za realizację WSDZ są dyrektor szkoły, doradca zawodowy, pedagog, psycholog, nauczyciele, wychowawcy, pielęgniarka szkolna i inne osoby wspomagające działania doradcze szkoły. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwala podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze przedsiębiorczości, wychowania, doradztwa orientacji zawodowej. Szkoła współpracuje z instytucjami zewnętrznymi zajmującymi się kształtowaniem kariery zawodowej. Realizacja głównego celu WSDZ w Zespole Szkół nr 54 zobowiązuje całą społeczność szkolną, specjalistów, wychowawców, nauczycieli, uczniów, rodziców i instytucje zewnętrzne do systematycznych oddziaływań wychowawczo-doradczych, których efektem jest przygotowanie młodzieży do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Zakres działań osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z ich kompetencji, profilu wykształcenia i podstawy programowej z poszczególnych przedmiotów.

Obowiązuje od 1 stycznia 2016 r.